

SPELLINGPROBLEEM NAAM DE BILT OP DE LANDKAART

Kees Floor

De spelling van plaatsnamen is niet op dezelfde manier vastgelegd als de spelling van de overige Nederlandse woorden. In het zogeheten 'Groene boekje' komt men dan ook geen plaatsnamen tegen en hetzelfde geldt voor de meeste andere spellinghulpen. Een uitzondering vormt de *Spellingwijzer Onze Taal*, die in het najaar van 1998 verscheen. De filosofie achter deze uitgave was dat elk woord dat een spellingprobleem oplevert, in een spellinggids thuishoort en dat woorden waar niemand over twijfelt, gevoegelijk weggelaten kunnen worden. De ruimte die zo in zo'n gids ontstaat kan bijvoorbeeld worden ingevuld met 'moeilijke' plaatsnamen (Daniels, blz. 261-262). Aldus geschiedde en op die manier kwam ook De Bilt in de spellinggids terecht.

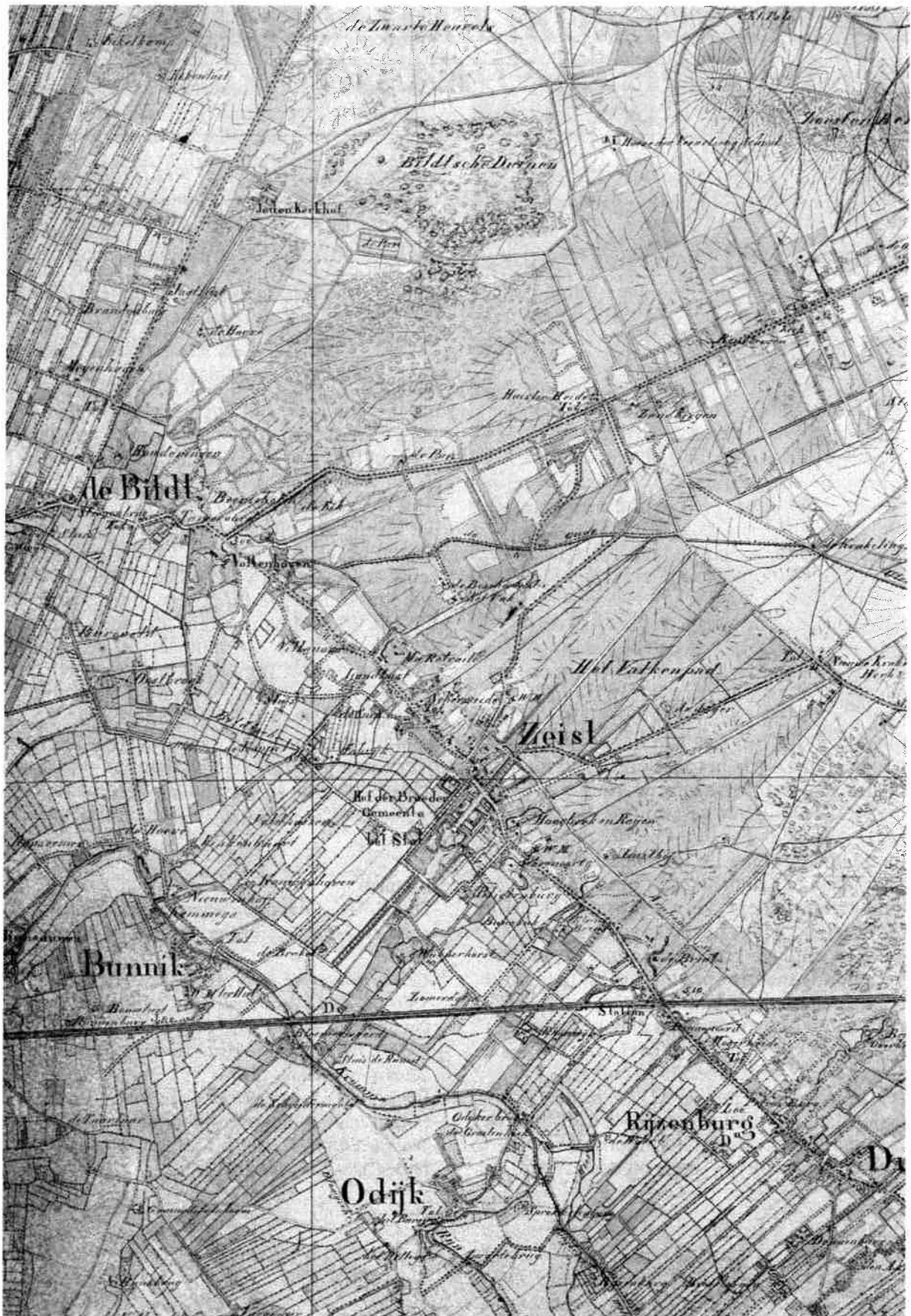
Eigenlijk levert de schrijfwijze van de gemeentenaam De Bilt een auteur twee spellingproblemen op: een aan het begin en een aan het eind van de plaatsnaam. Soms treft men *de Bilt* aan, met een kleine letter d, in plaats van *De Bilt* met aan het begin een hoofdletter D. Als het lidwoord deel uitmaakt van de plaatsnaam, wordt het echter met een hoofdletter geschreven. Volgens die regel is het dus *De Bilt*. Om die reden vindt men De Bilt onder de D in het telefoonboek. Daarnaast is natuurlijk de t of dt aan het eind een probleem. Verwarring met Het Bildt in Friesland is slechts een van de oorzaken van een onjuiste schrijfwijze met dt; in het verleden is met de spelling t of dt niet altijd consequent omgegaan. Zo tonen oude kaarten van de omgeving geen eensluidend beeld. Op kaarten bijvoorbeeld uit 1696 (*De Biltse Grift*, september 1997, blz. 6), 1757 (voorplaat idem, juni 1997) en zonder jaar (voorplaat idem, oktober 1994) treft men *De Bilt* aan compleet met hoofdletter D en slechts een t aan het eind; op de laatstge-

noemde kaart staat echter wel *Bildtsche Duinen* aangegeven! Een topografische kaart van De Bilt en omgeving, vermoedelijk opgemaakt in 1847, vermeldt echter *de Bildt*, dus met een kleine letter aan het begin en dt aan het eind (zie figuur); ook Meijer (1995, blz. 161) bevat een kaart uit 1830 of later waarop *Gemeente de Bildt* is aangegeven.

De spelling met t of dt aan het eind is geruime tijd een bron van onenigheid geweest tussen Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht (GS) en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt (B&W), zo lezen we in Meijer (blz. 46-47), dat tevens een bloemlezing van oude schrijfwijzen bevat. Aan het eind van de vorige eeuw schreven GS volgens de mode van die tijd consequent *De Bildt*, terwijl tegelijkertijd B&W even hardnekkig tekenden namens *De Bilt*. Ondanks een ministerieel besluit uit 1896 dat de spellingwijze van GS voorschreef, bleven beide partijen op hun standpunt staan. Pas in 1937 gingen GS overstag en werd de schrijfwijze *De Bilt* door alle overheden gebruikt. Het is dan ook deze schrijfwijze die in de onlangs verschenen *Spellingwijzer Onze Taal* is opgenomen.

Bronnen:

- Daniels, W., *De spelling van aardrijkskundige namen* in het tijdschrift *Onze Taal*, 67e jaargang, 1998.
- *Grote Historische Atlas van Nederland schaal 1:50000, deel I West-Nederland 1839-1859*, Groningen, 1990.
- Meijer, J.W.H., *Kleine Historie van De Bilt en Bilthoven*, Bunnik, 1995.
- Renkema, J., *Spellingwijzer Onze Taal*, 's-Gravenhage/Antwerpen/Groningen, 1998.
- *Woordenlijst Nederlandse Taal* (het 'Groene boekje'), 's-Gravenhage, 1998.

Overdruk van blz. 60 uit de Grote Historische Atlas van Nederland, deel I West.
ISBN 90-01-96230-0.
Copyright Wolters-Noordhoff, Groningen.